

(település 2. neve)-i Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.II.20.368/2022/4.

A felperes:

(felperes neve) (lakcím.)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

115. számú Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Maklári András ügyvéd; iroda címe)

Az alperes:

(alperesi cég neve) Részvénytársaság (székhelye.

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Sipos Balázs Tihamér ügyvéd (ügyvéd címe.)

A per tárgya:

Személyiségvédelmi igény érvényesítése

Az elsőfokú bíróság neve és a megfellebbezett határozatának a száma:

(település 2. neve)-i Törvényszék 1.P.20.081/2021/25.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés száma:

Felperes, 1.P.20.081/2021/26.

V É G Z É S

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot új határozat hozatalára utasítja.

Az alperes másodfokú eljárással felmerült költségét 29.000 (huszonkilencezer) Ft-ban, a másodfokú eljárásban felmerült illeték összegét 73.200 (hetvenháromezer-kettőszáz) Ft-ban állapítja meg.

A végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A tényállás

[1] A felperes 2016. augusztus 24. napján reggel 7 óra 30 perckor utazott az alperes jogelődje, a (jogelőd neve) Zrt. által üzemeltetett menetrend szerinti autóbusz járaton (település 1. neve)-ről (település 2. neve)-re. A (X) megálló előtt a busz az előtte hirtelen megálló kocsisor miatt fékezésre kényszerült. A hirtelen intenzív fékezés miatt a felperes kizuhant az ülésből. A balesetet követően az Országos Mentőszolgálat a (település 2. neve)-i Traumatológiai Klinikára szállította, ahol a háti gerinc rándulását és zúzódását állapították

meg, az elvégzett CT vizsgálat a koponyacsonton, a nyaki gerincen, valamint a felső háti csigolyákon friss traumás eltérést nem mutatott ki. Megfigyelés és fájdalomcsillapítás céljából 2016. augusztus 29. napjáig tartózkodott az egészségügyi intézményben. Ekkor otthonába bocsátották azzal, hogy további két hétig szigorú fizikai kímélet, bőséges folyadék fogyasztása, fájdalomcsillapítás, valamint az erős fény kerülése javasolt.

A kereset és az ellenkérelem

[2] A felperes keresetében kérte, a bíróság állapítsa meg a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. tv. (a továbbiakban: Ptk.) 2:51. § a) pontja alapján, hogy az alperes a személyiségi jogát megsértette, továbbá kötelezze az alperest 700.000 Ft sérelemdíj és annak 2016. augusztus 24. napjától járó a Ptk. 6:47. §-a szerinti kamata, és összesen 215.000 Ft összegű dologi kára (bot, járókeret vásárlása 5.000 – 5.000 Ft, gyógyszer többletköltség 195.200 Ft, ruházatban okozott kár 10.000 Ft) megfizetésére. Kérte az alperes perköltségben való marasztalását, költségfelszámítást nem csatolt.

[3] Megváltoztatott keresete jogalapjaként a Ptk. 2:52. § (1) bekezdését, 6:145. §-át, 6:146. §-át és 6:142. §-át jelölte meg. Előadta, hogy az alperes jogelődjével személyfuvarozásra jött létre szerződés, amelyet az alperes megszegett, mert a szerződés alapján az lett volna a kötelezettsége, hogy sérülésmentes állapotban őt a meghatározott úticélra fuvarozza.

[4] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte, amelyet a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (továbbiakban: IM r.) 3. § (2) bekezdése alapján meghatározott ügyvédi munkadíjban számított fel, azzal, hogy jogi képviselője áfa fizetésére is kötelezett.

[5] A kereset jogalapját, és összecszerúságát egyaránt vitatta. Hivatkozott arra, hogy a Ptk. 6:142. § második fordulata alapján mentesül a kártérítési felelősség alól, mert a szerződésszegést az ellenőrzési körén kívül eső, a szerződéskötés időpontjában előre nem látható körülmény okozta. Nem volt elvárható, hogy a körülményt elkerülje, vagy elhárítsa. Előadta, sem a jogelődje, sem a nyomozóhatóság által lefolytatott vizsgálat nem állapított meg az autóbuszvezető részéről közlekedési szabálysértést. A buszvezető a rá irányadó szabályok szerint kellő körültekintéssel és a forgalmi viszonyoknak, a KRESZ 25. § (1) bekezdésének megfelelően közlekedett. A baleseti mechanizmust illetően előadta, az autóbusz előtt közlekedő járművek forgalmi okból történő váratlan hirtelen fékezésére tekintettel csak és kizárólag azért volt elkerülhető a komolyabb és jelentős anyagi kárral, vagy személyiségi sérüléssel járó baleset bekövetkezése, mert az autóbuszvezető figyelmesen közlekedett, és cselekvési, észlelési késedelem nélkül állította meg a járművet. Hiányzik a felróhatósága, mert az utasok és a közlekedés más résztvevőinek anyagi kártól, személyi sérüléstől való megóvása érdekében fékezett hirtelen. Egyebekben vitatta, hogy a baleset a felperes által előadott módon következett be, azt, hogy a felperes kára és az alperesi károkozó magatartás között az okozati összefüggés fennáll. Hivatkozott arra, a felperes kára nem bizonyított, továbbá a felperes kármegelőzési kötelezettségének a megsértésére, mert nincs adat arra, hogy a felperes használta volna a kapaszkodót.

[6] A (település 2. neve)-i Törvényszék az I.P.20.081/2021/15. számú, a (település 2. neve)-i Ítéltábla Pf.II.20.423/2021/7. számú határozatával jogerőre emelkedett részítéletében a jogsértés megállapítása iránt előterjesztett keresetet elutasította.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[7] Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 70.000 Ft perköltséget. Határozatának

indokolásában rámutatott, a felperes módosított keresetének elbírálására a Ptk. 6:142. §-ában írtak az irányadók. A perben nem volt vitás, hogy a felperes az alperes jogelődje által üzemeltetett autóbuszon utazva elesett, amelynek következtében zúzódásos sérülést szenvedett, és az sem, hogy az esést egy váratlan erőteljes fékezés váltotta ki. Megalapozottnak találta az alperesnek a kimentés körében előadott védekezését. Rámutatott, (személy neve) autóbuszvezető tanúvallomásaiban a baleset körülményeit az alperessel egyezően akként adta elő, hogy a felperes elesését eredményező fékezésre az előtte haladó kocsisor hirtelen végrehajtott fékezése miatt kényszerült. Ezt igazolta az esetről készült jegyzőkönyv, és a (település 1. neve)-i Rendőrkapitányság szabálysértési hatóságának a tájékoztatása. Utóbbi rögzítette, hogy a baleset miatt indult szabálysértési eljárás megszüntetésre került, mert az autóbuszvezető részéről szabálysértés nem volt megállapítható. Mindezek alapján arra az álláspontra helyezkedett, hogy a hirtelen fékezéshez harmadik személy elháríthatatlan magatartása vezetett. Az nem műszaki, vagy az alperes, illetve a vezető személyében rejlő okból következett be. Ezért a felperes által elszenvedett balesetet az alperes ellenőrzési körén kívül eső, a szerződéskötés időpontjában előre nem látható körülmény okozta, és az alperestől nem is volt elvárható a körülmény elkerülése, illetve elhárítása. A sikeres alperesi kimentésre tekintettel a keresetet elutasította.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[8] Az ítélet ellen a felperes élt fellebbezéssel, amelyben az elsőfokú ítélet eredeti keresete szerinti megváltoztatását kérte. Fellebbezési petítuma kiterjedt a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a) pontja szerinti objektív jogkövetkezmény az élet, testi épség és egészséghez való személyiségi jog megsértésének megállapítására is. Másodlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróságnak új eljárásra, új határozat hozatalának utasítására irányult. Kérte az alperes első- és másodfokú perköltségben való marasztalását, költségeit nem számította fel. A másodfokú bíróságtól a Pp. 369. § (1) bekezdése, (3) bekezdés a), c) és d) pontja szerinti felülbírálati jogkör gyakorlását kérte. Érvelése szerint az alperesi szerződésszegés a bekövetkezett baleset folytán egyértelműen megállapítható a Ptk. 6:137. §-a szerint, mert az alperes a szerződést nem az egészségében bekövetkezett sérelem nélkül teljesítette. Hivatkozott arra, a Ptk. 6:520. §-a szerint minden károkozás jogellenes. A perben nem merült fel olyan kivétel, amely az alperes kimentésére adna lehetőséget. A Ptk. Nagykomentár vonatkozó megállapításait, az Új Ptk. Tanácsadó Testület kapcsolódó véleményét, a (település 2. neve)-i Ítéltábla Polgári Kollégiuma 2016. november 24. napján tartott ülésén elhangzott vitaanyagot idézve tévesnek tekintette az elsőfokú ítéletnek a kimentés körében elfoglalt álláspontját.

[9] Kiemelte, a Ptk. 6:142. §-a a szerződésszegésért való felelősséget objektív alapokra helyezi, a kimentés feltételrendszere a fokozott veszéllyel járó tevékenységgel okozott károkért való felelősség kimentési feltételeihez hasonlatos.

[10] Hangsúlyozta, a KRESZ 25. § (1) bekezdése szerint a járművel a forgalmi viszonyoknak megfelelően kell közlekedni, figyelemmel kell lenni a jármű sajátosságaira, az utasokra és a rakományra. A KRESZ 27. § (1) bekezdése szerint a járművel másik járművet csak olyan távolságban szabad követni, amely elegendő ahhoz, hogy az elől haladó jármű mögött, ennek hirtelen fékezése esetében is meg lehessen állni. Ezért téves és a Ptk. 6:521. § rendelkezésével ellentétes az ítéletnek az a megállapítása, hogy az alperesnek észszerű körülmények mellett ne kellett volna előre látnia magatartása következményeit. Mindebből azt a következtetést vonta le, ha a szerződésszegő magatartás veszélyes üzemi tevékenységgel valósul meg, ez esetben az objektív kontraktuális kártérítési felelősség, illetve a veszélyes üzem objektív felelőssége tartalmilag nem különbözhetnek egymástól. Ilyen a

személyfuvarozásra létrejött szerződés is. Álláspontjának alátámasztására a BH2003. 3.114. számú eseti döntésre is hivatkozott. Mindezek alapján tévedett az elsőfokú bíróság, amikor álláspontja szerint a szabálysértés megállapításának hiánya kizárja az alperes felelősségét.

[11] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Perköltségét az IM. r. 3. § (2) bekezdés a) pontja alapján számította fel azzal, hogy jogi képviselője áfa fizetésére köteles. Az elsőfokú bíróság a bizonyítást megfelelően folytatta le, a beszerzett bizonyítékokat okszerűen mérlegelte, amely alapján helyes tényállást állapított meg és abból helytálló jogi következtetést vont le. A baleset bekövetkezésének a körülményeit a járművezető vallomása és a csatolt okiratok igazolják. A perben azt cáfoló adat, hogy a jármű vezetője nem a KRESZ 25. § (1) bekezdésének megfelelően közlekedett, nem merült fel. Nem állapítható meg a Ptk. 6:137. §-ának megszegése sem, semmilyen kötelezettség szerződésszerű teljesítésének elmaradása nem volt megállapítható. A baleseti mechanizmust a felperes mind ez ideig nem vitatta, ezért az elsőfokú bíróság helytállóan fogadta el azt ítélezésének alapjául. Utalt arra, a (település 2. neve)-i Ítéltábla Polgári Kollégiumának vitaülésén elhangzottak nem relevánsak, mert nem veszélyes üzemi tevékenységről van szó a perben.

Az ítéltábla döntése és annak indokai

[12] Az ítéltábla előrebocsátja, a személyiségi jogsértés objektív jogkövetkezményeinek alkalmazása iránti kereseti kérelmet az I.P.20.081/2021/15. számú ítélettel elutasított ítéleti rendelkezés a (település 2. neve)-i Ítéltábla Pf.II.20.423/2025/7. számú részítéletének helybenhagyó rendelkezése következtében jogerőre emelkedett, ezért az a Pp. 358. § (1) bekezdése alapján már fellebbezéssel nem támadható.

[13] A jelen másodfokú eljárás tárgya annak elbírálása volt, megalapozottan jutott-e az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy az alperes sikeresen kimentette magát a kártérítési felelősség alól. Az ítéltábla lényegében osztotta a felperes fellebbezésében kifejtett álláspontját, ezért másodlagos fellebbezését az alábbiak szerint megalapozottnak találta.

[14] A perben nem volt vitatott, hogy a felperes és az alperes jogelődje között személyszállításra irányuló közszolgáltatási szerződés [Ptk. 6:256. § (1) bekezdés] jött létre, amely alapján az alperesi jogelőd díjfizetés ellenében az utas felperes biztonságos, balesetmentes célba juttatását vállalta. Tényként állapítható meg, hogy az autóbusz hirtelen intenzív fékezése következtében a felperes az ülésből kizuhant. Ezzel az alperesi jogelőd a Ptk. 6:137. §-a szerint megszegte a szerződést, mert a szerződés megszegését jelenti bármely kötelezettség szerződésszerű teljesítésének az elmaradása. A felperes az ebből eredő dologi kára megtérítését, valamint – a Ptk. 2:52. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel – a személyiségi joga megsértése miatti sérelemdíj iránti igényét a Ptk. 6:142. §-a szerint a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség szabályai szerint érvényesítheti. E jogszabályi rendelkezés kimondja, aki a szerződés megszegésével a másik félnek kárt okoz, köteles azt megtéríteni. A kimentés feltételeit a Ptk. 6:142. § második mondata határozza meg, mely szerint a kötelezettnek a mentesüléshez azt kell bizonyítania, hogy a szerződésszegést ellenőrzési körén kívül eső, a szerződéskötés időpontjában előre nem látható körülmény okozta, és nem volt elvárható, hogy a körülményt elkerülje, vagy a kárt elhárítsa. E feltételek konjunktívak, azaz a mentesüléshez mindegyikük egyidejű fennállta szükséges. Egyik feltétel hiánya önmagában kizárja a mentesülést (hasonlóan: BH2022. 156.III.).

[15] A jogalkotó a kontraktuális kártérítési felelősséget objektív alapra helyezte. A szerződésszegési kártérítési felelősség alóli kimentés tehát nem felróhatósági elvű, vagyis a

másik fél a kárának megtérítésére igényt tarthat akkor is, ha a szerződő fél úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

[16] A mentesülés alapfeltétele, hogy a károkozó körülmény a szerződésszegő fél ellenőrzési körén kívül merüljön fel.

[17] A mentesülés körében – ellenőrzési körén kívüli – fordulat a vis maior tartalmi elemeként értelmezendő, nem mérhető „gondos ellenőrzés” vagy a felróhatóság mércéjével. Ellenőrzési körbe eső lehet az olyan „belső” objektív körülmény is, amely a szerződésszegő által nem volt befolyásolható és amely gondos ellenőrzéssel sem volt elhárítható (BH2021. 259). Önmagában nem mentesít a kárfelelősség alól az a körülmény, hogy a szerződésszegés olyan okra vezethető vissza, amelyre a kötelezett nem képes hatást gyakorolni, az nem volt általa befolyásolható. Ha ugyanis a károkozó számára elháríthatatlan körülmény a szerződésszegő fél ellenőrzési körén belül merül fel, akkor nem mentesülhet a szerződésszegő a kárfelelősség alól akkor sem, ha a körülmény egyébként elkerülhetetlen volt (BDT2018. 3952).

[18] A kontraktuális kárfelelősség objektivizált rendszerében az ellenőrzési kör fogalma a tevékenységi, működési körrel azonos tartalommal bír.

[19] A szerződésszegő fél ellenőrzési körén belül lévő okoknak kell tekinteni a kötelezett üzemi rendjében és a szerződés szerű teljesítéshez vezető folyamatban, szervezésében, a kötelezett alkalmazottainak magatartásában, beszerzési nehézségekben megnyilvánuló okokat, továbbá az áru tervezési (fejlesztési) hibáját, különösen ha a kötelezett maga állítja elő az árut. A bíróságnak az eset összes körülményeit mérlegelve kell állást foglalnia abban a kérdésben, hogy a fél ellenőrzési körén kívül eső körülményként merült-e fel a szerződés szerű teljesítés akadálya. Lényeges továbbá, hogy az objektív kontraktuális kártérítési felelősség tartalmilag lényegében megegyezik a veszélyes üzemi felelősséggel. A Ptk. 6:535. § (1) bekezdésében a kimentés körében alkalmazott, a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívüliség fogalma és a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség alóli kimentés egyik konjunktív eleme, az ellenőrzés körön kívüliség fogalma tartalmilag azonosan ítéendő meg.

[20] A perbeli káreseményhez az autóbusz hirtelen fékezése vezetett, azaz alperesi jogelőd által közvetlenül irányított körülmények között következett be, ezért azt a szerződésszegő ellenőrzési körén belül eső oknak kell tekinteni. A fentiekből kitűnően annak, hogy azt nem tudta befolyásolni, ebből a szempontból nincs jelentősége, továbbá annak sem, hogy az autóbusz vezetője a közlekedési szabályokat betartva járt el, azaz felróhatóság nem terheli. A kimentés feltételei konjunktívak, azaz a mentesüléshez mindegyik egyidejű fennállta szükséges, az egyik feltétel hiánya önmagában kizárja a mentesülést (hasonlóan: BH2022. 156.III.), a kimentés további feltételeit nem kell vizsgálni (hasonlóan: BDT2017. 3695, BDT2021. 4426). Tekintve, hogy az ellenőrzési körön kívüliség mint a mentesülés alapfeltétele perbeli esetben nem áll fenn, az ítéltábla a további feltételek fennálltát nem vizsgálta. Ezért csupán megjegyzi, a Ptk. a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség szabályait a deliktuális kártérítési felelősség szabályaitól eltérően szabályozza. A Ptk. 6:144. §-a határozza meg azokat a kártérítési felelősségi elemeket, amelyek vonatkozásában mód van a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályainak kiegészítő alkalmazására. Ezek között pedig a fellebbezésben hivatkozott Ptk. 6:521. §-a nem szerepel.

[21] Mindezekre tekintettel az ítéltábla álláspontja szerint az alperes a szerződésszegés miatt bekövetkezett károkért való felelősség alóli mentesülése nem vezetett eredményre. Az alperes a sérelemdíj és dologi kártérítés iránti igény jogalapját és összepszerűségét egyaránt vitatta, hivatkozott a károsulti közrehatásra is. Az elsőfokú bíróság azonban eltérő jogi álláspontja miatt e kérdésekben nem foglalt állást, az ítéltábla határozatát a Pp. 381. §-a

alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[22] A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak vizsgálnia kell az alperes kártérítési felelőssége megállapíthatóságának további feltételeit azzal, hogy a felperest terheli annak bizonyítása, hogy az alperesi jogelőd szerződésszegésével okozati összefüggésben az állított dologi kára keletkezett és sérült az egészséghez, testi épséghez való személyiségi joga, amellyel összefüggésben elszenvedett hátrányok kompenzálására az érvényesíteni kívánt sérelemdíj alkalmas. Az alperesnek kell ugyanakkor bizonyítania, hogy a felperes kármegelőzési kötelezettségét megsértette.

[23] Az ítéltábla az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére tekintettel a másodfokú eljárási illeték és az alperes ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségének összegét [IM. r. 3. § (2) bekezdés, 4/A. §] csupán megállapította, annak viseléséről az elsőfokú bíróság dönt 915 000 Ft fellebbezési perérték alapulvételével [Pp. 386. § (3) bekezdés]. A felperes kérte az alperes másodfokú perköltségben való marasztalását, költségeit azonban a Pp. 81. §-ában foglaltak szerint nem számította fel, ezért azt az ítéltáblának meghatározni nem kellett.

[24] Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

(település 2. neve)-, 2023. május 5.

Dr. Béri András
a tanács elnöke

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet
előadó bíró

Dr. Lengyel Nóra
táblabíró